ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

30 Μαΐου 2023

Προώθηση χρήσης ηλεκτρικών αυτοκινήτων στην Κύπρο

Σύσταση Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου

Ένας από τους σημαντικότερους στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι αυτός της μετάβασης των οικονομιών της ΕΕ σε ένα μοντέλο ανάπτυξης με κλιματική ουδετερότητα και μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050. Στόχος είναι η οικονομική ανάπτυξη να αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων και την ίδια στιγμή η ΕΕ να διατηρήσει και ενισχύσει το φυσικό της κεφάλαιο.

Στο πλαίσιο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τονίζει ότι οι μεταφορές θα πρέπει να καταστούν δραστικά λιγότερο ρυπογόνες, ιδιαίτερα στις πόλεις. Τα ορυκτά καύσιμα που χρησιμοποιούνται στις οδικές μεταφορές αποτελούν σημαντικές πηγές εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Σύμφωνα με Έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, το 2019 ο τομέας των μεταφορών ευθυνόταν για το ένα τέταρτο περίπου των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ, από τις οποίες το 71,7% προερχόταν από τις οδικές μεταφορές.

Στην Κύπρο, οι **οδικές μεταφορές** ευθύνονται για το 50% περίπου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε σχέση με τις δραστηριότητες που δεν εντάσσονται στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών[1].

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αναφέρει ότι από το 2026 οι οδικές μεταφορές θα καλύπτονται από την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών με την τιμολόγηση της ρύπανσης, την τόνωση της χρήσης καθαρότερων καυσίμων και την επανεπένδυση σε καθαρές τεχνολογίες. Ιδιαίτερα σημαντική για το θέμα αυτό είναι η συμφωνία που επιτεύχθηκε τον περασμένο Οκτώβριο μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κρατών μελών και η οποία εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο τον Φεβρουάριο του 2023, βάσει της οποίας, **όλα τα καινούρια αυτοκίνητα και ημιφορτηγά που ταξινομούνται στην Ευρώπη θα πρέπει να έχουν μηδενικές εκπομπές έως το 2035.**

Είναι πλέον φανερό ότι η στροφή στην ηλεκτροκίνηση αποτελεί σημαντικό στόχο για ολόκληρη την Ευρώπη. Εθνικός στόχος της Κύπρου για το 2030 είναι όπως το 25% των νέων εγγραφών οχημάτων να είναι ηλεκτροκίνητα και μέχρι το 2035 το ποσοστό αυτό να αυξηθεί στο 100%. Η μετάβαση, όμως, θα πρέπει να είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς. Οι πολίτες θα επηρεαστούν από τον στόχο αυτό λόγω του αυξημένου κόστους που καλούνται να επωμιστούν και ως εκ τούτου,

[1] Πηγή: Τμήμα Οδικών Μεταφορών, Υπουργείο Μεταφορών. Επικοινωνιών και Έργων (Ιανουάριος 2022)

η κυβέρνηση θα πρέπει να εξεύρει τρόπους στήριξης, ειδικότερα των ομάδων του πληθυσμού/περιοχών/τομέων που επηρεάζονται περισσότερο.

Το κόστος της αγοράς ηλεκτρικών αυτοκινήτων είναι αδιαμφισβήτητα αρκετά υψηλότερο από το κόστος των συμβατικών αυτοκινήτων. Ο παράγοντας αυτός πιθανόν να είναι και ο κυριότερος που περιορίζει τις πωλήσεις των ηλεκτρικών οχημάτων. Όπως επισημαίνει και ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Κατασκευαστών Αυτοκινήτου (ACEA), δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι τα υψηλότερα μερίδια αγοράς καταγράφονται στις σκανδιναβικές χώρες οι οποίες έχουν υψηλό κατά κεφαλήν εισόδημα.

Η ηλεκτροκίνηση στην Κύπρο έχει αρχίσει. Η προώθηση της χρήσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων περιλαμβάνεται ως δράση στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα δύο σχετικά Σχέδια Χορηγιών, που αφορούν τους πολίτες, έχουν ήδη προκηρυχθεί και υλοποιούνται, και αφορούν (i) στην αγορά ηλεκτρικών οχημάτων και (ii) στην απόσυρση παλαιών ρυπογόνων οχημάτων και αντικατάστασή τους με αμιγώς ή μερικώς ηλεκτρικά οχήματα. Σύμφωνα με το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων οι πρώτες προκηρύξεις των Σχεδίων έδειξαν το αυξημένο ενδιαφέρον των πολιτών στην αγορά των εν λόγω οχημάτων, και ιδιαίτερα των καινούριων αμιγώς ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Σημαντικό είναι και το γεγονός ότι από τον Αύγουστο μέχρι το Σεπτέμβριο του 2022 είχαν εγγραφεί ή παραγγελθεί 1343 οχήματα επιτυγχάνοντας τον στόχο του έτους κατά 144%. Παρόλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει στο έγγραφό της "*COUNCIL RECOMMENDATION on the 2023 National Reform Programme of Cyprus and delivering a Council opinion on the 2023 Stability Programme of Cyprus"* ημερομηνίας 24 Μαΐου 2023, ότι το μερίδιο των νέων αδειών κυκλοφορίας που αφορά στα ηλεκτρικά οχήματα στην Κύπρο είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ.

Σημαντικό προς την κατεύθυνση αυτή είναι και το Σχέδιο Επιχορήγησης για την εγκατάσταση χιλίων (1000) δημόσιων σημείων επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων μέχρι και το 2026. Η ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης σε δημόσια προσβάσιμους χώρους είναι απαραίτητη για να καταστεί η ηλεκτροκίνηση προσιτή και βιώσιμη.

Πρόσθετα, μέσω του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» προωθείται η αγορά 28 ηλεκτρικών λεωφορείων και η δημιουργία 11 σταθμών λεωφορείων με υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τη φόρτισή τους.

Το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (ΣΟΑΚ) αναγνωρίζει τη σημαντικότητα των πιο πάνω δράσεων για την προώθηση της χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων στην Κύπρο και την επίτευξη του ευρωπαϊκού στόχου που έχει τεθεί για μηδενικές εκπομπές έως το 2035 από καινούρια αυτοκίνητα και φορτηγά. Εντούτοις, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, οι πολίτες θα επηρεαστούν από το στόχο αυτό σε αρκετά μεγάλο βαθμό και θα χρειαστούν περαιτέρω στήριξη για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες που επιβάλλει η πράσινη ανάπτυξη.

Το ΣΟΑΚ μελετώντας το θέμα, καταλήγει στις πιο κάτω εισηγήσεις (οι οποίες χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας από τους αρμόδιους) με στόχο τη συνέχιση της υποστήριξης της προώθησης της ηλεκτροκίνησης στην Κύπρο. Σημειώνεται ότι το ύψος, για ορισμένα από τα κίνητρα που εισηγούμαστε πιο κάτω, θα μπορούσε να παραχωρείται αναλόγως των ρύπων που εκπέμπουν τα αυτοκίνητα.

1. Επιδότηση επιτοκίων δανείων για πράσινα αυτοκίνητα

Η κυβέρνηση θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο της επιδότησης των επιτοκίων των δανείων για αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων, ώστε τα επιτόκια για τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα να είναι μειωμένα σε σχέση με τα επιτόκια που επιβάλλονται για τα συμβατικά αυτοκίνητα.

2. Απαλλαγή τελών κυκλοφορίας

Πλεονέκτημα θα αποτελέσει για την αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων και η απαλλαγή των ετήσιων τελών κυκλοφορίας για Χ περίοδο (π.χ για εγγραφές αυτοκινήτων μέχρι το τέλος του 2024).

3. Μείωση φόρου στις εταιρείες που:
- → **χρησιμοποιούν ηλεκτρικά αυτοκίνητα**
- → **παρέχουν σημεία φόρτισης**

Σημαντικό κίνητρο για την αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων θα μπορούσε να αποτελέσει η μείωση φόρου σε εταιρείες που χρησιμοποιούν ηλεκτρικά αυτοκίνητα για τις μετακινήσεις τους. Επίσης, ειδικά φορολογικά κίνητρα για Χ περίοδο θα μπορούσαν να δοθούν σε εταιρείες οι οποίες θα προβούν στην εγκατάσταση σημείων φόρτισης τόσο για χρήση αυτοκινήτων της ίδιας της εταιρείας όσο και για χρήση από τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα των υπαλλήλων/πελατών τους.

4. Επιχορήγηση Χ ποσού σε εταιρείες για αντικατάσταση αυτοκινήτων

Ένα ακόμη κίνητρο προς τις εταιρείες θα μπορούσε να είναι η επιχορήγηση συγκεκριμένου ποσού για αντικατάσταση μέγιστου αριθμού αυτοκινήτων ανά έτος (εφαρμόσιμο για Χ περίοδο ετών).

5. Διεύρυνση του δικτύου φορτιστών

Σημαντική προϋπόθεση για τη μετάβαση στα ηλεκτρικά οχήματα αποτελεί και η επένδυση σε υποδομές φόρτισης. Η απουσία δικτύου σταθμών φόρτισης είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας στην προσπάθεια προώθησης της ηλεκτροκίνησης. Αυτή τη στιγμή στην Κύπρο λειτουργούν συνολικά 31 διπλοί δημόσιοι σταθμοί φόρτισης και κάποιοι επιπλέον από ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Σημειώνεται ότι, στο έγγραφο της ΕΕ που αναφέρθηκε προηγουμένως, επισημαίνεται επίσης ότι ο αριθμός των σημείων φόρτισης ανά όχημα στην Κύπρο είναι ο χαμηλότερος στην ΕΕ. Η διεύρυνση του δικτύου φορτιστών είναι απαραίτητη και η παροχή κινήτρων από το κράτος για το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα στο θέμα αυτό είναι καίριας σημασίας. Κίνητρα θα μπορούσαν να δοθούν σε επιχειρήσεις, ξενοδοχεία, ιδιωτικούς χώρους

στάθμευσης για την εγκατάσταση σημείων φόρτισης, ενέργεια που θα βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό την ηλεκτροκίνηση.

6. Δημιουργία χώρων στάθμευσης ειδικά για ηλεκτρικά αυτοκίνητα

Η δημιουργία χώρων στάθμευσης αποκλειστικά για ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι ένα ακόμη μέτρο το οποίο θα ενισχύσει την προώθηση χρήσης ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Στους χώρους αυτούς σημαντικό είναι να υπάρχουν και σημεία φόρτισης.

7. Υποστηρικτική Πολιτική: Βελτίωση των δημόσιων μεταφορών με γνώμονα την πράσινη μετάβαση και ηλεκτροκίνηση

Πέραν των πιο πάνω, με την παρούσα Πρόταση, το ΣΟΑΚ θέτει για μία ακόμη φορά το θέμα της περαιτέρω ενίσχυσης των προσπαθειών για βελτίωση των δημόσιων μεταφορών, η οποία θα πρέπει πλέον να γίνει με γνώμονα την πράσινη μετάβαση και την ηλεκτροκίνηση. Συγκεκριμένα, ενίσχυση χρειάζεται στο στόλο των δημόσιων συγκοινωνιών και καλύτερη στόχευση π.χ ενίσχυση του στόλου με μικρά ηλεκτρικά λεωφορεία για διαδρομές στο κέντρο της πόλης και μικρές διαδρομές, τα οποία θα έχουν θέσεις για ΑμεΑ και χώρους για παιδικά καρότσια. Σημαντικό είναι επίσης να βελτιωθούν οι στάσεις λεωφορείων, με την εγκατάσταση σύγχρονων «πράσινων στεγάστρων» με φωτοβολταϊκά συστήματα, τα οποία θα παρέχουν προστασία από τις καιρικές συνθήκες, φωτισμό και ηλεκτρική πληροφόρηση για τις διαδρομές των λεωφορείων. Εξίσου σημαντικό στην όλη προσπάθεια για βελτίωση των δημόσιων μεταφορών, που κατ' επέκταση θα συμβάλει στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και στην πράσινη μετάβαση, θα αποτελέσει και η αύξηση δρομολογίων των ηλεκτρικών λεωφορείων, ειδικά σε περιοχές στις οποίες έχει διαφανεί ότι υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη λόγω ψηλής επιβατικής ζήτησης.